

Van de redactie

Deze maand staat een beetje in het teken van de kreeft. Belgen en Nederlanders spannen zich in om kreeften te redden in de Oosterschelde. Een kreeft die zijn huis verdedigt, moet het jammer genoeg met de dood bekopen. Zijn de staalslakken nu echt zo slecht voor de natuur?

Stiekem zijn we ook al benieuwd naar de jubileumreis. Wij als redactie zullen de ontwikkelingen op de voet volgen, zeker omdat één redactielid (Arjo) mee wil organiseren. Er zijn een tweetal duikers met een mooi rond duikaantal: Erik en Marcel, proficiat! We leren wat andere duiksignalen, we bekijken weer een zwemplek en er wordt teruggekeken in het archief.

Een club als Duikteam 'Zeeland' gun je iedere duiker: op 4 november en 9 december is er volgens plan (houd de website van DTZ in de gaten voor de actuele data) weer een intro op persluchtduiken. Vraag belangstellenden in je omgeving mee: een buitenkansje dat verplicht tot niets.

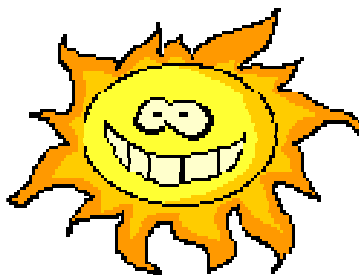
Alle medewerkers aan deze Luchtbel heel hartelijk dank. Diverse DTZers maakten/maken interessante duikreizen naar Spanje, Sardinië, Egypte, ...: we lezen graag van jullie ervaringen. Op 16 november ligt de volgende deadline. Veel plezier bij het samenstellen van je bijdrage!

Arjo, Dick, Margreet, Marian en Veronica

Gefeliciteerd!

November 2009:

- 2 – Wouter van der Scheer
- 6 – Erik de Been
- 9 – Rinus Krijger
- 11 – Roel van der Mast
- 19 – Erik Veerhoek
- 28 – Marnix Poelman
- 30 – Kostijn van Ginkel
- ..

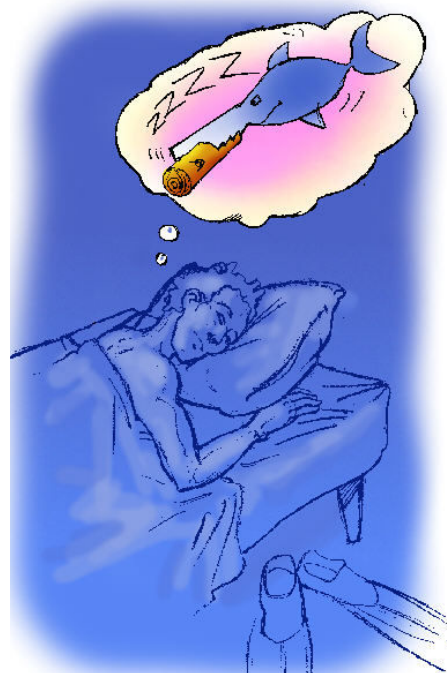

December 2009:

- 3 – Ronald Stadhouders
- 4 – Ben Wolters
- 11 – Tonnis van der Tuin
- 15 – Arjo de Keizer
- 20 – Ivo Legein
- 21 – Erwin Heiligers
- 23 – Piet Driessen
- 25 – Carolien van der Maas
- 27 – Bert Schreurs
- 28 – Renaat Burggraeve
- 29 – Martijn Bruinen
- 30 – Hans van der Togt

Inhoudsopgave

- 1 Colofon
- 2 Van de redactie / Verjaardagen / Inhoudsopgave
- 3 NieuwJaarsSnorkeltocht / Juryleden gezocht / DTZ Mailinglijst en Archief update
- 4 Gebruik staalslakken niet verboden / Duikers en vissers redden kreeften
- 5 Uit het archief opgedoken
- 6 Staalslak afgedekt met breuksteen / Dertien kreeften in duikflessen
- 7 Marineduikers in opleiding
- 8 Duikopleiding duurt half jaar / Mijn onschadelijk gemaakt / Intro persluchtduiken: zegt het voort!
- 9 De andere duiksignalen
- 11 Lederschildpad in Den Helder
- 12 Riffen in gevaar!
- 14 Nieuwkomers Waddenzee
- 15 Sleepschip 'Thoolse Gat'
- 16 Bijzonder zwemplekken / Haai zwanger zonder mannetje
- 17 Uit het logboek van Kees Jan Lastdrager
- 18 Kreeft ontploft! / 400ste en 300ste: feestjes!
- 19 De vollerslijst / Mutaties / Agenda

NieuwJaarsSnorkeltocht

Start 2010 met een duik in de Westerschelde!!!

De 32ste NIEUWJAARSSNORKELTOCHT

Ook 2010 beginnen we het nieuwe jaar weer, zoals elk jaar, met de snorkeltocht. Op 1 januari houden we een receptie op de Boulevard in Vlissingen en aangezien we een duikvereniging zijn, hoort daar 't snorkelen bij. Geen wedstrijd, maar gewoon een eindje snorkelen. Een goed sluitend duik- of surfpak, masker en een snorkel zijn al voldoende om mee te doen. We zullen net als de voorgaande jaren een parcours afzetten van ongeveer 800 meter, maar het is niet verplicht deze afstand af te leggen. Meedoen is het belangrijkste!

Traditiegetrouw vragen we of iedereen zoveel mogelijk verkleed wil verschijnen. Er zijn genoeg actuele onderwerpen te verzinnen om je zelf uit te dossen. Uiteraard staat daar wel wat tegen over. Ook dit jaar hebben we weer veel leuke prijzen, net als afgelopen jaren..., dus wees creatief. Ben jij de Rita Verdonk die te water gaat? Of misschien het zeepaardje aan de tipi? Kortom, ik laat de creativiteit aan jullie over.

Het programma zit er dit jaar als volgt uit; Je kunt je aanmelden om 12.15 uur in de kleedaccomodatie onder Boulevard Evertsen, waar wij met verse koffie klaar staan. Na het omkleden laten de vermomden onder ons zich aan de jury zien. Om 14.00 uur gaat de vuurpijl de lucht in, als startsein dat we te water gaan. Terug uit het water word je ontvangen met een beker lekkere Glühwein. Na het omkleden gaan we naar Hotel Arion waar de prijsuitreiking zal plaatsvinden om 15.00 uur. En iedere deelnemer krijgt natuurlijk weer een leuke aandenker van Duikteam Zeeland.

Juryleden gezocht!!

Gezocht: juryleden voor de NieuwJaarsSnorkeltocht.

Voorafgaand aan de snorkel tocht zal een jury beoordelen wie de meest originele creatie heeft bedacht van 2010. Om zo goed mogelijk te kunnen beoordelen wie de leukste, gekste, creatiefst geklede snorkelaar is, zoek ik drie kritische juryleden. Heb je interesse dan kun je je bij mij opgeven.

Tot op het strand!! Erik Veerhoek

DTZ Mailinglijst & Archief update

Nieuwe aanmeldprocedure DTZ mailinglist

De meeste van ons zullen ongetwijfeld weten dat er een DTZ-mailinglist is. Via deze mailinglist worden vaak buddies gezocht, duikjes geregeld en/of andere mededelingen gedaan. Alles kan, zolang het maar in relatie staat tot het duiken. Uiteraard is deze mailinglist alleen voor DTZ-leden.

Helaas ging het aanmelden voor deze mailinglist niet bij iedereen even gemakkelijk. Vandaar dat de aanmeldprocedure vanaf heden als volgt is gewijzigd. Wil je lid worden, stuur dan een mail vanaf het account waar op je je post wil ontvangen naar mij. Vermeld in deze

mail je volledige naam zodat ik in het geval dat ik je nog niet persoonlijk ken, kan controleren of je lid bent van de vereniging. Hierna zal ik je direct aan de mailinglist koppelen.

Nu hebben we via deze mailinglist van Yahoo ook nog een aparte site waarop je het archief van alle verstuurde mails kan terugvinden (ruim 2100!). Hier kan je ook de digitale versie van de ledenlijst en de clubkrant terugvinden. Wil je hier gebruik van maken dan dien je het email adres waarmee je bent aangemeld op de mailinglist te koppelen aan een yahoo account. Meer informatie kan je hierover vinden op: <http://groups.yahoo.com/memwiz>.

Groeten, Leon Joosse.

Gebruik staalslak niet verboden

Door Marcel Modde. Gelezen in de PZC van 14 oktober 2009.

MIDDELBURG - Gedeputeerde Staten zien geen reden de vergunning van Rijkswaterstaat voor het storten van staal- en fosforslakken in respectievelijk de Ooster- en Westerschelde in te trekken. Volgens het dagelijks provinciebestuur blijkt uit niets dat uitloging van de steenklompen een negatief effect heeft op het milieu.

GS baseren zich op de jarenlange ervaring met hetzelfde materiaal in de Zeeuwse delta. Onderzoeken op die locaties hebben geen ecologische schade aan het licht gebracht, aldus gedeputeerde Frans Hamelink gisteren in een toelichting op het besluit. Bovendien is het gebruik van slakken voor de vooroeverversteving van dijken langs de Ooster- en Westerschelde toegestaan binnen de veertien jaar oude milieuwet, benadrukt hij. Desondanks zal de provincie voor een volgend project niet automatisch een nieuwe vergunning afgeven, zegt Hamelink ook. Of die er komt, zal afhankelijk worden gesteld van het periodiek onderzoek dat Rijkswaterstaat laat doen naar de effecten op de plekken die nu worden versterkt.

De werkzaamheden zijn afgelopen zomer bij Ritthem begonnen en worden in fases uitgevoerd. Eind 2012 moet een strook van bijna tien kilometer zijn versterkt. Onderwaterfilmer Edward Sniijders van stichting Submarines had om onmiddellijke stopzetting gevraagd. „Er is geen wetenschappelijk onderzoek dat zegt dat het gebruik van staalslakken schadelijk is. Maar er is ook geen onderzoek dat aantoont dat het géén kwaad kan. Genoeg reden voor twijfel, dus moet je dit niet doen in zo'n waardevol gebied. Vlaanderen gaat daarin nog veel verder. Daar willen ze het niet eens in zee! Ik vind dit een tamelijk arrogante houding van GS.” Sniijders en medestanders hebben een nieuwe stichting De Oosterschelde opgericht, die gaat waken over het gebied. Bestaande organisaties als de Milieufederatie en het Nationaal Park hebben zitten slapen, vinden zij.

Duikers en vissers redden kreeften

Zeelandforum 11 oktober 2009 Gelezen door Arjo de Keizer, foto's Roel van der Mast

Duikers en beroepsvissers hebben vandaag tientallen kreeften geëvacueerd in de Oosterschelde. Door versterking van de dijken zullen binnenkort veel dieren langs de kust worden bedolven onder stenen en staalslakken.

Door versterking van dijken in Zeeland zullen binnenkort veel dieren langs de kust van de Oosterschelde worden bedolven onder de stenen en staalslakken. Vissers en duikers hebben de handen ineen geslagen om in elk geval een flink aantal kreeften te evacueren.

Zo'n veertig duikers hielpen mee om de dieren langs de kust bij de Schelphoek op te duiken. Vissers zetten ze vervolgens vanaf hun boot weer terug in zee.

Tweede keer

In 1987 hebben duikers ook al eens kreeften opgedoken in Zeeland. Dat was na de aanleg van de Oesterdam, toen er ongeveer 160 kreeften van het zoete water naar de zoute Oosterschelde zijn verplaatst.

Volgende week zaterdag en de week daarop zal de actie worden herhaald om zoveel mogelijk kreeften te redden. Er wordt dan gedoken bij Cauwersinlaag en de Zeelandbrug.

De vooroevers van de Oosterschelde worden de komende tijd verstevigd door vanaf de waterlijn puin in het water te storten. Om te voorkomen dat alle kreeften die langs de oever leven, omkomen, doken vandaag zo'n veertig duikers tot 30 meter diepte om zoveel mogelijk kreeften te vangen. Een aantal vissers zette de dieren vervolgens een kilometer verderop uit.

Uit het archief opgedoken...

Door Leon Joosse

Dit maal een verslag uit de Luchtbel van november 1985:

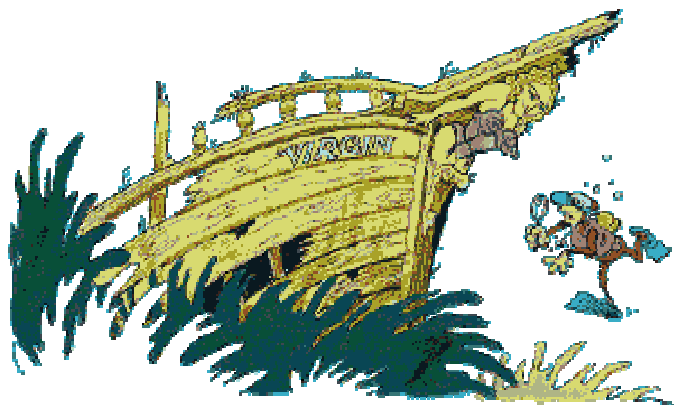
De Engelandvaarders van het Goese Sas

In 1978, omstreeks deze tijd, deed zich in de Oosterschelde een nogal vreemd geval voor. Ergens tussen het havenhoofd en de onderwater zandvlakte bij het Goese Sas in, ontstond plotseling een geul. Deze geul, ongeveer op de lijn van de zwarte (nu groene) ton en naar het westen, was ongeveer 5 meter diep, 10 a 15 meter breed en zo'n 50 a 60 meter lang.

Op de bodem van die geul werd duidelijk een klein gedeelte van een gezonken jacht zichtbaar. Enkele Gentse sportduikers die dit wrak het eerst ontdekten vingen er een knaap van een kabeljauw bij: één van beide mannen verspeelde daarbij z'n duikbril en snorkel, weggeslagen bij het overmeesteren van de kanjer!

Belust op buit en prooi doken toen ook andere duikers op dat wrak en kwamen met vis en krab naar boven! (typisch Belgisch). Een stuurradje en een bronzen kikker werden geborgen. De rijkspolitie te water kreeg er lucht van en ging op onderzoek uit. Hoewel ze gans de omgeving met hun gevoelige instrumenten aftastten, konden ze niets ontdekken.

Ook de duikers die het wrak toch al hadden gezien konden de plaats niet meer lokaliseren. Oude plaatselijke vissers en andere bewoners uit de omgeving verklaarden later aan de rijksrecherche dat het om een jacht ging waar enkele "Engelandvaarders" mee aan de bezetting probeerde te ontkomen, doch dat op onverklaarbare wijze op die plek ten onder ging.

Elk jaar opent zich de bodem van de zee en komt het jacht tevoorschijn en 's nachts in het pikkedonker vaart het dan voorbij. Een "spookschip" noemt de lokale bevolking het, maar elk jaar (op de eerste dag van de tweede maand) staan ze 's nachts op de dijk en wuiven ze het schip een goede vaart toe tot het volgende jaar. Kom je ook? Ik zal jullie er tegen die tijd nog aan herinneren. Misschien kunnen we er een clubevenement van maken.

Gegevens ontleend aan: Onderwatersport maart 1979

Staalslak afgedekt met breuksteen

Rijkswaterstaat wil natuur tegemoetkomen bij vooroeverversterking Oosterschelddijken

Door Marcel Modde. Gelezen in de PZC van 26 september 2009

MIDDELBURG - De dijkvoet voor de Cauwersinlaag westelijk van Zierikzee en de Schelphoek bij Seroos-kerke worden mogelijk toch afgedekt met een laag breuksteen.

Rijkswaterstaat wil daarmee kreeftvissers en sportduikers tegemoet komen. Die vrezen voor verarming van het onderwaterleven in de Oosterschelde en milieuschade, wanneer de vooroeverversterking alleen wordt uitgevoerd met (de goedkopere) staalslak. Bij de Zeelandbrug was die dubbele bedekking al eerder gepland.

Een breuksteen is groter en grover, waardoor er onder water meer holtes en randen ontstaan. Dat is aantrekkelijker voor het dieren- en plantenleven dan de relatief gladde bodembedekking die de fijnere staalslak vormt.

Rijkswaterstaat bekijkt nu of over een groot deel van de strook staalslakken een toplaag breuksteen kan worden aangebracht, zegt projectmanager Daniël de Kramer. Rijkswaterstaat wil dat doen tot ongeveer twintig meter diepte. Onder die grens leven amper nog kreeften. De staalslakken worden tot vijftig meter onder NAP gestort. Aan de maatregel kleven extra kosten. Maar die bedragen volgens De Kramer aanzienlijk minder dan de 70 procent bovenop het budget, waar Rijkswaterstaat tot dusver van uitging. Hoeveel duurder deze uitvoering uitpakt, moet binnen enkele weken duidelijk worden. Dan wordt ook besloten of de breuksteen toplaag er komt.

De Kramer erkent te zijn verrast door de grote weerstand tegen staalslakken in de Oosterschelde. "Dat doen we al dik twintig jaar zo bij de aanleg van dammen en dijken."

Dertien kreeften in duikflessen

Stroperijteam vindt dertien kreeften in duikflessen

Door Ab van der Sluis, foto Koen Suyk/ANP. Gelezen in de PZC van 26 september 2009

COLIJNSPLAAT - Het visstroperijteam Zuid-Nederland heeft twee Belgen op de bon geslingerd, die illegaal kreeften hadden gevestigd uit de Oosterschelde.

Zij hadden de kreeften in speciaal daarvoor geprepareerde duikflessen verstopt. De Belgen werden gepakt in Colijns-plaat. De kreeften zijn teruggezet in de Oosterschelde.

In eerste instantie zagen de agenten geen buit. Bij nader onderzoek bleek dat de Belgen hun duikflessen gebruikten om de gestroopte kreeften te verbergen. Na demontage bleken er dertien kreeften in de flessen te zitten. In overleg met de officier van justitie zijn zowel de duikuit-rusting, de boot en de telefoons van de verdachten in beslag genomen.

Vanwege de omvang van de visstroperij in de Zeeuwse wateren is al een aantal jaren een speciaal team actief. Daarin zitten mensen van de inspectiedienst AID en het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD), het Regionaal Milieu Team en de provincie Zeeland. Het team hoopt zo de stroperij flink terug te dringen. Overtredingen kunnen leiden tot boetes, oplopend tot € 16.750,--.

Marineduikers in opleiding

Door Marcel Modde, foto's Jan Willem Prince.. Gelezen in de PZC van 10 juli 2009

Het Nederlandse kustwater ligt bezaaid met oude mijnen en bommen. De marine leidt in Zeeland duikers op om het gevaarlijke wapentuig op te ruimen.

Instructeur Arjan Slaghekke onderwerpt zijn pupil in de rubberboot aan een laatste inspectie. De jonge marineduiker zit klaar om zich over de rand te laten zakken. Twee klopjes op zijn luchtsysteem en weg is hij. Binnen drie minuten zit de duiker op 48 meter diepte op de bodem van de Oosterschelde. Met alleen nog een oranje seinlijn als verbinding met de bovenwereld.

Op volle stroom in het pikkedonker worden de marineduikers getraind om oude zeemijnen of gedropte bommen uit de Tweede Wereldoorlog op te sporen en onschadelijk te maken. Zeeland is ideaal om te wennen aan grote dieptes, leggen duikmeester John van den Nieuwendijk en de Vlissingse gezagvoerder Christo Janse van de Nautilus uit. De afgelopen weken heeft het klasje van negen man in de Grevelingen langzaam de druk van 20, 30 en 40 meter diepte bij stilstaand water ervaren. In de Oosterschelde ter hoogte van de Schouwse Schelphoek wacht vervolgens het zware werk en wordt op stroom de 50 meter opgezocht.

Anders dan de gemiddelde sportduiker werken marineduikers met zogeheten rebreathers. Het kastje op hun rug hergebruikt een belangrijk deel van de uitgeademde lucht. Daardoor produceren ze nagenoeg geen luchtbellen en geborrel. Geen overbodige luxe wanneer een mijn wordt benaderd, want zelfs het geringste geluid onder water kan al voldoende zijn om een ontploffing te veroorzaken, vertelt Janse. Om die zelfde reden is het luchtsysteem van marineduikers ook a-magnetisch gemaakt.

De laatste duikaanwijzingen

De duiker die zojuist is afgedaald, heeft een achttien kilo zwaar kistje meegenomen. Nu nog gevuld met lood, maar straks met een lading springstof waarmee het oorlogstuig op afstand tot ontploffing wordt gebracht. Na zes minuten op de bodem keert de leerling in één ruk terug aan de oppervlakte. Dan begint een race tegen de klok. Binnen vier minuten moet hij in de decompressietank liggen aan boord van de Nautilus.

Ingang decompressietank Nautilus

ontspannen een sigaret. "Ging goed!"

De instructeur stuurt de zodiac recht op de golven en stampt met volle kracht naar het duikvaartuig. De stopwatch loopt: "Twee minuten!", klokt de duikleider wanneer zijn pupil langs de reling omhoog klautert het achterschip op. Onderweg heeft hij zijn spullen al afgedaan, om geen tijd te verliezen. "Alles goed?" "Ai!", klinkt het bevestigend. In een razend tempo wordt hij uit zijn duikpak geholpen, de deur hermetisch gesloten en de duiker in de tank 'teruggebracht' naar een veilige diepte van twaalf meter. Via een masker krijgt hij pure zuurstof toegediend. Een standaard-procedure om de stikstofbelletjes in zijn bloed kwijt te raken en weefselbeschadiging te voorkomen. Van den Nieuwendijk: "Je kunt ook in het water de noodzakelijke decostops maken, maar dat duurt achttien minuten. Een duiker is veel veiliger hier in de tank, dan dat hij onder water nog een beetje aan een touw hangt te wapperen in de stroming, met scheepvaart boven je hoofd. Zo kunnen we hem tenminste zien en heb ik alles onder controle." Zes minuten later keert de leerling onder een hoog gesis weer terug op aarde en rookt hij

Na volgende week krijgen de negen hun brevet, zegt Slaghekke tevreden. "Dan zijn ze klaar voor het echte werk."

Duikopleiding duurt half jaar

De opleiding tot marineduiker duurt een half jaar, waarvan de laatste weken in Zeeland worden doorgebracht.

In die hele periode maken ze zo'n 160 duiken. Om te worden toegelaten tot de duikploeg, moeten eerst een psychologische test en een pittige zwemtest worden doorstaan. De specialisten worden ook ingezet voor het opsporen van drenkelingen en het inspecteren van schepen in havens bij speciale evenementen. Daarnaast kent de marine een categorie B-duikers die tevens bergingswerkzaamheden kunnen uitvoeren.

Een duiker in de decompressietank wordt goed in de gaten gehouden

Het duikbedrijf van de Koninklijke marine beschikt momenteel over 160 duikers. En dat is krap, wijst Janse op de dagelijkse ruimingsoperatie van explosieven die sinds 2005 in de Noordzee aan de gang is. Naar schatting liggen alleen al voor de Nederlandse kust nog 10.000 tot 300.000 bommen en mijnen in het water, die met name een gevaar vormen voor vissers.

Mijn onschadelijk gemaakt

Op 10 kilometer uit de Walcherse kust werd een oude mijn vernietigd. De explosie veroorzaakte een 50 meter hoge waterzuil.

ZOUTELANDE - De Duitse zeemijn die bij Zoutelande is opgepikt, is rond tien voor half drie vanmiddag op tien kilometer uit de kust onschadelijk gemaakt.

Dat was eerder dan aanvankelijk gepland, in verband met het gunstige tij en rustige scheepvaart op dat moment, aldus Sander Kool van de Explosieven Opruimings Dienst (EOD) van

Defensie. De onploffing veroorzaakte een waterzuil van zo'n 50 meter hoog. De mijn kwam uit de Tweede Wereldoorlog en bevatte 700 kilo springstof. Het ging om een zogeheten invloedsmijn, die reageert op drukverandering in het water, magnetisme en scheepsgeluiden. Dit type werd met name ingezet tegen landingsvaartuigen. Het wapentuig werd drie weken geleden ontdekt door Zeeuwse wrakduikers, die de kustwacht inschakelden.

Intro persluchtduiken: zegt het voort!

Ieder seizoen starten we een **nieuwe cursus 1* duiker**. Vanaf 28 oktober zijn belangstellenden welkom in het zwembad. De normale aanvangstijd (bij het verenigingsbad) is 21:15 uur. Op **4 november en 9 december 2009** starten we om 20:15 uur met een **persluchtintroductie** (dit even onder voorbehoud, zie www.duikteamzeeland.nl een week van tevoren voor de meest recente informatie). Het is dan voor iedereen vrij om mee te doen; indien mogelijk graag eigen vinnen, snorkel en duikbril meenemen. De weken daarna geven we snorkeltechniek en leren nieuwe leden de vereniging een beetje kennen. In januari starten we de persluchtopleiding.

Duikers die al een brevet hebben en lid willen worden van DTZ en niet-leden die informatie willen of eens willen kijken, kunnen op elk trainingsuur (woensdag 20:15 uur) binnen lopen voor informatie. Vraag naar een van de bestuursleden of trainers, zij kunnen je al de gewenste informatie geven.

Frans Spoor, hoofdtrainer

De andere duiksignalen

De andere handsignalen: Need to know's. Iedere duiker leert een aantal handsignalen die de meest noodzakelijke communicatie dienen onder water: duim omhoog betekent 'we gaan naar boven', een hand over de borst of onder de kin langs betekent 'ik heb geen lucht meer' en 'okay' al dan niet in vragende vorm wordt gevormd door een cirkel te maken met duim en wijsvinger. Enz. Maar er is meer. Signalen ontstaan soms spontaan of worden in kleine kring van de ene op de andere duiker overgedragen. Hieronder zie je een aantal signalen uitgebeeld die zelf bedacht zijn of niet algemeen bekend zijn.

Uittrimmen. Of: we blijven (uitgetrimd) op deze diepte. In combinatie met de aanduiding van een getal (diepte) kun je aangeven: we gaan maximaal naar .. meter of: we gaan naar .. meter om daar een tijdje te blijven.

Koud. Wrijf je hand over je onderarm alsof je jezelf aan het warm wrijven bent. "Heb jij het koud?" vraag je als je ook nog op je buddy wijst en "Ik heb het koud" zeg je als je op jezelf wijst.

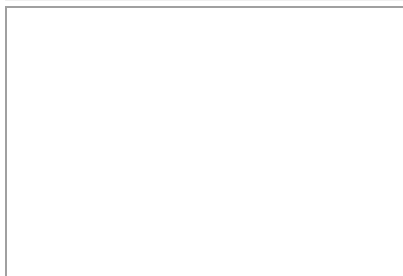
Tientallen bar flesdruk boven de 50 kun je aanduiden door je vingers horizontaal uit te strekken. Twee vingers horizontaal betekent dan "**70 bar**". Dit kun je gebruiken als je buddy niet op je manometer kan kijken.

Deze twee signalen achter elkaar betekenen dus "**ik heb nog 170 bar**". De andere hoeveelheden kun je nu zelf verzinnen.

"Ik zie **luchtbelletjes** waar ze waarschijnlijk niet vandaan horen te komen." En wijs even aan waar je ze dan ziet (uit de eerste trap bijvoorbeeld).

Hoeveel druk heb jij nog? Teken een rondje op je platte hand om een manometer te symboliseren.

Ik zit op **halve druk**. Veel mensen gebruiken dit om aan te geven dat ze op 100 bar zitten, maar als je op halve druk moet terugkeren en je fles was tot 230 gevuld, dan kom je misschien tekort.

We maken een **veiligheidsstop op 5 meter**. De bovenste hand beeldt het 'plafond' uit. Een - iets langere - stop op 5 is makkelijker met trimmen, zeker als je op zee duikt. Om de duur van de stop aan te geven, wijs je op je horloge of computer en steek je vervolgens het aantal minuten op.

De veiligheidsstop op 5 meter is een variant op de voor velen gebruikelijke veiligheidsstop op 3 meter (steek 3 vingers op).

ATTRIBUTEN

"Wrak" of "boot". Afhankelijk van of je op zoek bent naar het wrak of terug wilt naar de boot waar je eerder vanaf bent gesprongen. Verduidelijken door ook richting het object te wijzen. "Boot" is dus, hopelijk, aan de oppervlakte.

Sturen betekent: "We gaan terug (naar de auto), **einde duik**." Ben je op zoek naar de bus in Vinkeveen, maak dit gebaar dan breder dan schouderbreed en wijs richting bus.

Je beeldt een toilet uit en zegt daarmee: **"Ik moet plassen."** Of dit einde duik betekent, is onder meer afhankelijk van of je nat of droog duikt. Bij Dreischor Gemaal kun je dit signaal gebruiken en richting aangeven, als je duidelijk wilt maken dat je de toiletpot wilt opzoeken (als foto-object?) die bij het gemaal staat.

DIEREN

In zoet water: **snoek**. In Zeeuws zout water: **kreeft** of **krab**.

In tropisch water: **barracuda**. Ben je in Zeeland en combineert je buddy dit gebaar met het rijden van een rolstoel, dan heeft hij waarschijnlijk een kreeft zonder scharen gezien.

Maak loopbewegingen: **hooiwagenkrab**.

Sepia of sepiola

En hier is een **schildpad**

Dit beeldt een **koraalduivel** uit

Dit beest is **giftig!**

Verder, niet afgebeeld:

Vis (algemeen, niet plat): zigzagbewegingen met je hand verticaal, de duim naar boven.

Platvis: met platte hand golvende bewegingen maken.

Eieren of jonge dieren: een "kind" wiegen in je armen.

Haai: je hand verticaal, met de vingers naar boven, loodrecht voor je voorhoofd houden.

Hamerhaai: zet je vuisten tegen je slapen.

Napoleonvis: vuist tegen je voorhoofd of je rechterhand op je hart.

Manta: vliegen!

Bron: jesca.duiken.net/handsignalen

Lederschildpad in Den Helder

ANP www.nu.nl 21 september 2009

DEN HELDER - Op het strand bij Den Helder is maandag 21 september een lederschildpad aange-spoeld. Dit heeft Ecomare bekendgemaakt. Het dier was dood en het kadaver is door medewerkers van het centrum voor de Wadden en Noordzee geborgen.

De lederschildpad moet ongeveer 1.20 meter groot zijn geweest. De achterflippers en het onderste deel van het schild van het dier ontbreken. Het dier is gezien en gefotografeerd tussen Texel en Den Helder. Volgens een woordvoester van Ecomare is het heel bijzonder dat het dier in de Noordzee zwemt.

"Het is de derde melding ooit van een levende lederschildpad voor de Nederlandse kust", aldus de zegsvrouw.

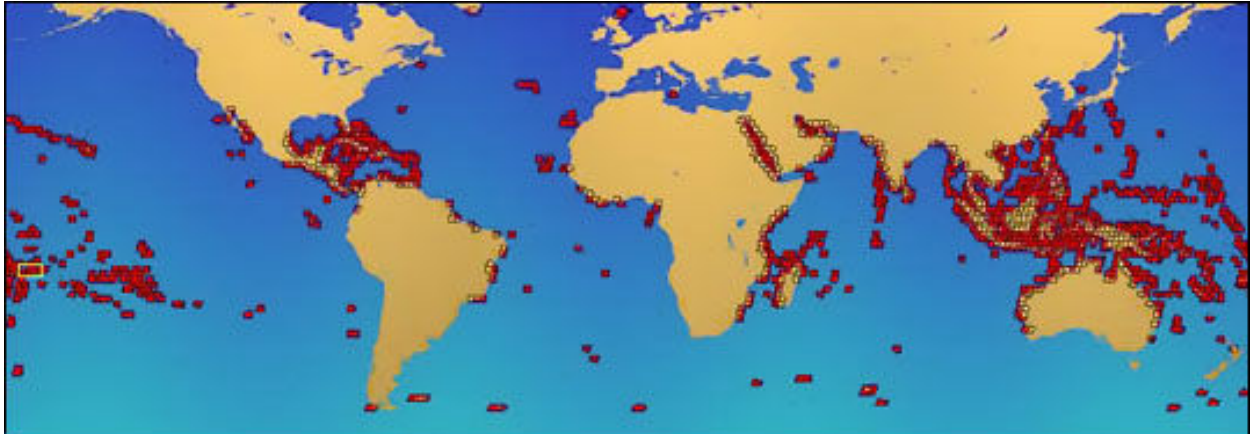
De lederschildpad is de grootste schildpad ter wereld. De dieren kunnen een schildlengte bereiken van ongeveer drie meter en kunnen dan ongeveer duizend kilo wegen. De soort is ernstig bedreigd. Ecomare is van plan het kadaver te laten prepareren, zodat het in het centrum op Texel kan worden tentoongesteld.

Riffen in gevaar!

Door Adiël Klompmaker. Gelezen in Kennislink, 28 januari 2009

De soortenrijke koraalriffen staan al decennia onder grote stress. Grote delen zijn zelfs al vernietigd. De oorzaken zijn divers. Globale opwarming, overbevising en vervuiling spelen een grote rol. Ook dieren in het rif zelf kunnen een gevaar vormen. Evenals zware tsunami's en orkanen. Maar er is hoop.

De riffen staan bekend om hun soortenrijkdom en veelkleurigheid. Naar schatting leeft een kwart van alle zoutwatervissen in de riffen. Daarnaast levert het totaal van activiteiten rondom het rif wereldwijd een jaarlijks bedrag op van \$375 miljard. En dat terwijl riffen slechts 0,02% van het aardoppervlak beslaan! Dit ecosysteem staat echter onder zware druk en neemt af in oppervlak. Sinds september 2007 worden ook koraalriffen genoemd op de rode lijst van het IUCN (*The International Union for the Conservation of Nature*). Wie of wat de oorzaken hiervan zijn, komt aan bod in dit dossier.

De locatie van de huidige koraalriffen. *Bron: NASA*

Eigenlijk staan riffen al duizenden jaren onder druk. Vooral toen de mens de wereld dicht ging bevolken is

het slechter en slechter gegaan. In de moderne tijd heeft deze trend zich doorgezet en versterkt. De meeste riffen hadden het al moeilijk voor het jaar 1900. Eerst legden de grote dieren van het rif het loodje (schildpadden, haaien en andere grote vissen), daarna de kleinere. In het begin van de twintigste eeuw waren de grote organismen al zeldzaam geworden. Vrij levende organismen verdwijnen eerder dan rifbouwende organismen. Grote rifbouwende koralen zoals *Acropora* namen vanaf de jaren tachtig van de vorige eeuw drastisch af. De eerste riffen die afnamen waren de Atlantische riffen (vooral in het Caribische gebied). Daarna pas volgden de riffen in de Rode Zee en aan de noordoostkust van Australië (Great Barrier Reef). Koraalriffen spelen een belangrijke rol bij de kustbescherming.

Het rif is een hotspot van diversiteit en kleuren. *Bron: NOAA*

De opwarming van de aarde in de tweede helft van de twintigste eeuw heeft veruit de meeste aandacht als boosdoener. Het bleken van de koralen is één van de meest bekende fenomenen. Het koraal kleurt wit omdat alle symbiotische zoöxanthellae (eencellige algen) uit het koraal verdreven worden. Geen algen, geen kleur. Maar, en dat is nog veel belangrijker, geen algen

betekent ook geen voedsel. Te lang zonder voedsel betekent de dood.

Ook ziektes veroorzaakt door bacteriën en schimmels zijn mogelijk door de opwarming veroorzaakt. Twee voorbeelden zijn de 'zwarte band-ziekte' en de 'witsyndroom-ziekte'. Ten slotte is er ook nog verzuring van de oceanen. Een kwart van de uitgestoten CO₂ wordt opgenomen. Hierdoor daalt de zuurgraad (pH). Hoe zuurder, hoe minder bouwstenen er voor de koralen overblijven. Gevolg? Ze groeien langzamer. Maar ook de temperatuur zelf en andere factoren beïnvloeden de groei.

- Koraalriffen sterven door opwarming (Kennislinkartikel)
- Afname groei koralen door CO₂ (Kennislinkartikel van NGV Geonieuws)
- 'Koraal lost op bij verdubbeling CO₂' (Kennislinkartikel)

Dit koraal is al deels aangetast door bleking. Bron: NASA

Overbevissing

Koraalriffen worden omgeven door grote scholen vissen. En dat is heel interessant voor de economie. Vooral in Azië profiteren mensen hiervan. Eén miljard mensen zijn zelfs afhankelijk van vangsten uit het rif. Gevolg? De vissen nemen af in aantal en vooral de grotere vissen moeten het ontgelden. Ook de aquariumhandel leunt deels op tropische vissen uit het rif. Het vissen gebeurt op vele manieren. Bijvoorbeeld met cyaanalkali, koevoeten en netten vergezeld van zware kettingen die over de bodem slepen.

Ook de clownvis uit de film Finding Nemo (2003) is in gevaar. Ook de zwarte variant is een clownvis.

Vervuiling

Zoals de hele aarde raakt ook het rif vervuild. Er zijn vele vormen van vervuiling. De bekendste vervuilingen zijn gifstoffen zoals PCB's, olie, lood en land- en mijnbouwgif. Maar ook stof vanuit de woestijnen kan vervuilend werken. Naast silica kunnen de stofwolken ook voedingsstoffen en chemicaliën meevoeren. Ten slotte is lichtvervuiling een gevaar. Te veel licht gedurende de nacht kan ervoor zorgen dat het reproductieproces van een deel van de koralen in de war raakt. Minder licht kan ook

een probleem zijn voor de koralen. Zeker als het veroorzaakt wordt door dwarrelend sediment in de waterkolom.

Organismen in het rif zelf

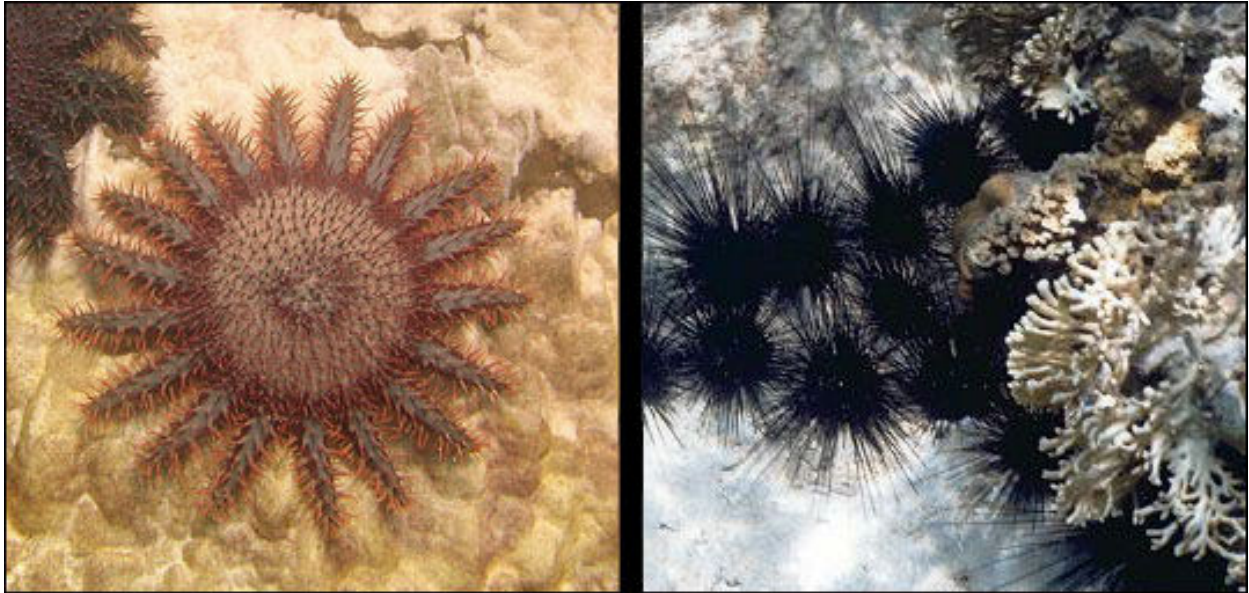
Niet alleen de mens, maar ook het rif zelf kan een probleem vormen. Een deel van de rifauna kan namelijk een epidemie veroorzaken. Een goed voorbeeld is de zee-egelssoort *Diadema antillarum*, die bij enorme aantallen het rif letterlijk afbreekt. Toch blijkt deze soort goed te zijn voor een koraalrif. Bij het wegvallen van deze rifeter namen algen bezit van de riffen in het westen van de Atlantische Oceaan.

Ook het wegvallen van doktersvissen en papegaavissen is een ramp voor de koralen. Deze vissen zijn herbivoren en eten letterlijk het koraal op. Ze snoeien het rif zodat het gezond blijft.

Een ware epidemie van zeesterren woedde in de jaren zestig over het Australische Great Barrier Reef. De doornkroonzeestersoort *Acanthaster planci* vernielde letterlijk het rif. De epidemieën duren vier tot vijf jaar en hebben een waarschijnlijke cyclus van ongeveer dertig jaar. Inmiddels is deze zeester ook in andere riffen elders op aarde gesignaleerd.

Orkanen en tsunami's

Grootse natuurrampen verstoren het rif eenmalig. De tsunami op Tweede Kerstdag 2004 vernielde veel Indonesische riffen, maar inmiddels herstellen de riffen zich weer. Echter, een verzwakt rif zorgt voor extra hoge tsunami-golven. Ook orkanen kunnen het rif flink heen en weer schudden en vernietigend zijn voor delicate koralen.

Rifafbraak wordt gebezigd door de doornkroonzeester en zee-egels. *Bron: Creative Commons*

Het globale bewustzijn dat de koraalriffen in groot gevaar zijn, is enorm toegenomen in de afgelopen decennia. Steeds meer riffen worden dan ook tot natuurreservaat uitgeroepen, een bescherming die vooral de overbevissing tegengaat. Maar een wereldwijde aanpak van de andere problemen is hard nodig.

Nieuwkomers Waddenzee

Gelezen in *Duiken*, oktober 2009, door Arjo de Keizer

Twaalf nieuwe uitheemse soorten in de Waddenzee

Bij een recente inventarisatie van het onderwaterleven in de Waddenzee zijn in totaal 28 uitheemse mariene soorten gevonden. Van deze soorten zijn er 12 nog niet eerder in de Waddenzee waargenomen.

De ronde zakpijp *Molgula socialis* is zelfs nieuw voor heel Nederland en een klein roodwier is mogelijk een geheel nieuwe soort voor Europa.

Ondanks intensief biodiversiteitsonderzoek dat in de Waddenzee plaats vindt, geeft dit recente onderzoek aan dat er nog veel onbekend is over het onderwaterleven in dit UNESCO Werelderfgoed gebied.

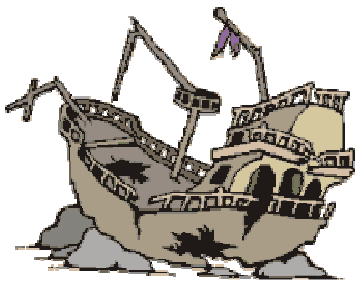
Al deze exoten zijn door de mens Nederland binnengebracht (bewust of onbewust), vooral boten en vliegtuigen brengen veel gasten mee in onder ander het ballastwater. Excoten breiden zich vaak sterk uit en kunnen schade toebrengen aan de biodiversiteit.

De druipzakpijp *Didemnum vexillum*, een witte korstvormende diersoort, groeit bijvoorbeeld aan alle vastzittende planten en dieren heen, waardoor die doodgaan.

Welke effecten de gevonden soorten in de Waddenzee op de bestaande mariene flora en fauna zullen hebben is nog onduidelijk.

Sleepschip 'Thoolse Gat'

Zaterdag 29 augustus, de geplande Noordzeeduik voor zondag gaat i.v.m. teveel wind niet door. Jammer, wat nu? Er was toch morgen een bootduik van duikteam Zeeland met de 'Cornelis Laurens'? Waar ligt dat clubblad ook al weer? Ah, gevonden. Hmmm, volledig volgeboekt. Morgen geven ze toch niet zo geweldig weer af, er zijn vast mensen die afbellen? Gewoon eens proberen, eens kijken wie ik moet hebben, een zekere Kees Glas, nou zal wel.

"Goedenavond, je spreekt met Ronald Stadhouders. Ik vroeg me af of er geen plaatsje open is gevallen voor de clubduik van morgen?" Even stilte aan de andere kant van de lijn..... "Ja, er is wel een plekje, maar ik ken je helemaal niet!!!" Ja lekker, dacht ik bij mezelf, dat is jouw probleem, ik heb mezelf toch echt in de "bubbels" voorgesteld! Ik stamelend: "Kan ik me iets bij voorstellen. Ik ben nog niet zo lang lid van jullie club." "Nou kom morgen maar, dan zien we wel..."

Ik 's morgens een kwartier voor tijd aan boord, vertellen ze je doodleuk dat je de laatste bent en dat je dan een stukje moet schrijven... Zou dit bij de club-ontgroening horen? Lijkt er wel verdacht veel op.

Op naar de buddy indeling, Ik mag samen met mijn naamgenoot, dat moet goed komen. Ronald wil foto's maken en andere Ronald wil Guppen kijken, daar komen we wel uit. We mogen samen als 1 van de eersten naar beneden. Zou dit iets te maken kunnen hebben met het feit dat ketelbinkie al een uur van te voren met zijn pak aan klaar staat? Op mij zullen ze niet moeten wachten dacht ik nog....

Eenmaal bij de ankerlijn knoop ik beneden mijn railtje vast. Na vijf slagen gezwommen te hebben, komen we echter het daaleind al tegen dat eerder op het wrak is gezet. Dit loopt onder de ankerketting door en we kunnen het zo volgen naar het wrakje. Het zicht is goed, zo'n 3 tot 4 meter. We zwemmen de rompzijde af. Het wrak ligt op zijn kop met op enkele plaatsen een gat in de huidplaten. Aan het eind van de rompzijde loopt de boeg netjes met een puntje over in het zand. We besluiten om langs de andere kant retour richting de achterkant te gaan. Na enkele meters houdt mijn duiklamp er mee op... Hoe kan dat nu weer? Fijn, zo'n lampje, 200 watt, een uur brandtijd, als ie het doet ja! Hier komen de kwaliteiten van mijn buddy om de hoek kijken. Zodra ik gebaar dat mijn lamp de geest heeft gegeven, schijnt hij ruiterlijk met z'n lamp bij. Dat zijn de buddy's waar je wat aan hebt!

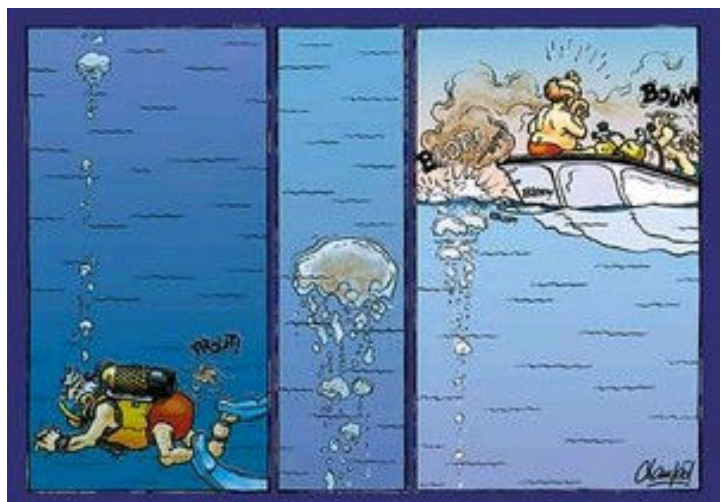
Inmiddels komen we de andere duikers tegen en blijkt dat de groep eigenlijk te groot is voor zo'n klein wrakje. Het zicht is inmiddels gereduceerd tot nul [en iets meer]. We besluiten om de bovenkant van het wrakje op te zoeken met de gedachte dat het stof hier het eerst weg zal waaien. Het fototoestel van mijn buddy is inmiddels opgeborgen, hier is geen eer meer aan te behalen.

Net over de helft van de scheepslengte [in mijn hoofd in ieder geval] komen we een spant tegen die helemaal uit het wrak steekt het vrije water in. Ik krijg het idee dat hier al eens met een ankerlijn aan getrokken is: hij loopt zo mooi rond. Nu de achterkant bereikt is, draaien we om en rol ik de lijn weer terug op. Dit valt echter door het vele zeewier niet mee, hele plukken zijn er in gewaad! Was het wel zo slim om het lijntje uit te rollen? In ieder geval komen we weer bij de ankerketting uit.

Tijdens de opstijging nog even een stopje om te ontgassen. Niet echt nodig, maar

toch. Terug aan boord zijn we het er over eens dat het een klein wrakje is en dat bepaalde personen in staat zijn om wel héél véél stof te maken. Die schijnen zich met lijnen voort te bewegen...

De weergoden blijven ons goed gezind, tussen de bewolking een schamper zonnetje. Al met al weer een geslaagde duikdag. Kees en Ronald, bedankt!

Ronald Stadhouders

Bijzondere zwemplekken

Van Zeelandnet startpagina: site van de dag (3 juni 2009). Gelezen door Margreet van Aalst

Tien bijzondere zwemplekken over de gehele wereld. Hierbij nummer twee.

Zwembad van de Duivel; het engste zwembad ter wereld!

Het Zwembad van de Duivel, of de Leunstoel van de Duivel is een door de natuur gevormde plas bij de top van de Victoriawatervallen in Zambia. De Victoriawatervallen liggen in de rivier Zambezi op de grens tussen Zambia en Zimbabwe, in de districten Livingstone (Zuid-Zambia) en Hwange (Zimbabwe). Ze zijn ca. 1,7 km breed en 108 meter hoog. Ze bieden een buitengewoon spektakel door de smalle en merkwaardige afgrond waarin het water valt.

Voor mensen die niet al te bang zijn aangelegd, vormen de watervallen het indrukwekkendste zwembad ter wereld. In het "Devil's Swimming Pool" zwem je op nog geen twee meter van de rand van de waterval in het stromende water. Door een rots vlak voor de rand is het er echter tussen september en december, als de waterstand laag is, veilig om naar de rand te kruipen en een blik te werpen op de 108 meter lager stromende Zambezi-rivier. Een must voor bezoekers!

Het water stroomt over de rand alsof het door niets wordt tegengehouden, maar net onder het oppervlak is er een natuurlijke, rotsachtige richel die de stroom tegenhoudt. Het lijkt eng, vooral om er in te springen, maar duizenden, nog levende, bezoekers kunnen dit perfect veilige avontuur nog navertellen.

Haai zwanger zonder mannetje

Gelezen in het AD van 13 oktober 2008 door Margreet van Aalst

Een vrouwtjshaai is zwanger geraakt zonder hulp van een mannetje. Het is de tweede keer dat wetenschappers een maagdelijke zwangerschap aantreffen bij een haai, waardoor aannemelijk wordt dat haaien in staat zijn zich voort te planten zonder bevruchting.

Parthenogenesis Vermoedelijk hebben hormonen in de vrouwelijke zwartpunthaai ervoor gezorgd dat chromosomen zich spontaan splitsten tijdens de ontwikkeling van het eitje. Dit proces, parthenogenesis genoemd, zou een manier kunnen zijn om uitsterving te voorkomen, denken de onderzoekers.

De vrouwtjshaai stierf overigens tijdens een onderzoek. Tijdens de autopsie bleek dat ze zwanger was. In het embryo werd alleen dna van de moeder aangetroffen.

Parthenogenesis komt ook voor bij Komodovaranen en bepaalde soorten slangen, vogels en vissen. Vorig jaar werd een geval aangetroffen bij een hamerhaai. (anp/mvl)

Uit het logboek van...

Uit de 2 logboeken van Kees Jan Lastdrager

Sinds wanneer duik je en wat was je eerste duik?

Op 21 april 1989, op Saba: Well's Bay. Onder leiding van Instructeur Greg van Sea Saba: Een duik die volgens m'n logboek 2,5 uur duurde??? en een diepte had van 30 feet.

Ik werkte indertijd als waarnemer in de Friendly Island Drugstore op Sint Maarten en we beleverden ook de ziekenhuisapotheek op Saba. Een van de dienstvluchten heb ik toen maar uitgebreid met een vurige wens: een snorkeltocht op Saba. Aangezien, zoals later bleek, er niet te snorkelen valt op Saba (golfslag) werd het "dan maar" duiken. Ik voelde me redelijk overboord gekieperd die eerste keren en had het vooral druk met mezelf. Volgens het logboek was er ook een turtle en raakte ik met m'n bovenvoet vuurkoraal, waarna ik zo'n opgezette poot kreeg dat ik een week niet meer in m'n schoenen kon. Een maand later haalde ik m'n PADI "Open water diver" brevet bij 'Ocean explorers' op St Maarten. Terug in Holland werd ik lid van DTZ. Eind 1990 is de eerste datum in het logboek van de duikkeuring.

Hoeveel gelogde duiken heb je? 363

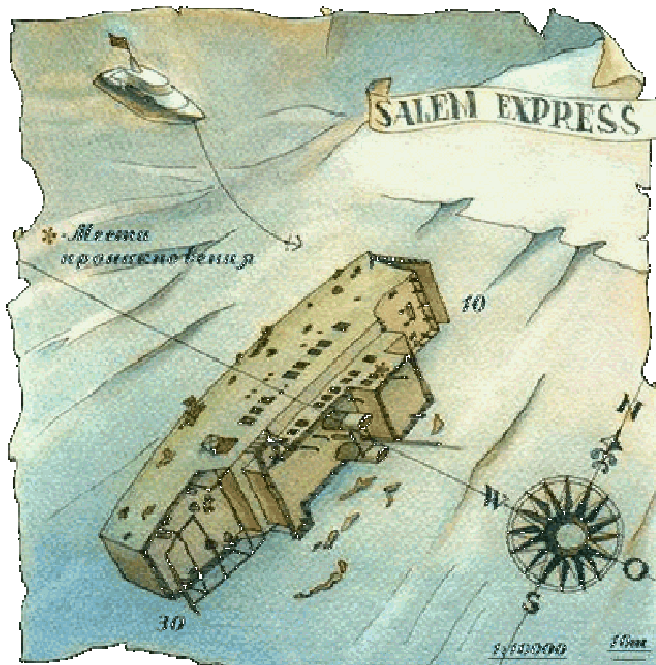
Waar, in welke landen heb je zoal gedoken?

Corsica / Tynaarlo / Sardinië / Estartit-Medes / Maarseveense plassen / Egypte / Griekenland / Kreta / Tenerife / Goirle – Zuiderplas / Cayo-Levista (Cuba) / Maldiven / Bonaire.

Vertel eens wat over jouw meest bijzondere en dierbare duik(en) uit je logboek

Duik 7, 9 juni 1992. Oostwatering 2, 10 meter, 60 minuten. Een van m'n prille 0-sters oefenduiken met Antoine Brouwer. Ik had in die tijd nog geen dieptemeter. Op een gegeven ogenblik was ik totaal gedesorienteerd. We waren met een opstijging bezig en ik had het gevoel niet meer naar boven te komen, hoe hard ik ook zwom. De enige keer dat ik echt bang geweest ben onderwater en de laatste keer dat ik zonder dieptemeter heb gedoken. 'k Ben Antoine nog steeds dankbaar voor zijn perfecte leiderschap!

Duik 210: 24 november 2001. De Salem Express: een in 1991 gezonken ferry bij Safaga. De koffers lagen nog buiten het schip. Een aantal slachtoffers nog in het schip. Bizarre plek. Achteraf ramptoerisme, vond ik: het is niet anders.

Opleidingstraject voor 3-sters: modules DT6 en BT4, in 2004, voornamelijk met Dick Hoeksema. Veel gedoe, weinig duikplezier, maar wel heel gezellig en leerzaam.

Wat was je kortste of langste duik ooit en hoe kwam dat?

De kortste: duik 61 op 21 juni 1994 met Marco Faasse. Het Pikgat, zuidwestenwind 7. Door die golven (op lager wal) kwamen we wel heen maar op 8 meter was het nog steeds soep: 5 minuten. Met duikpakken aan in de auto, later nog lekker gedoken bij de muur in Grevelingen. De langste: duik 276 op 19 november 2003, Egypte Sharm Frigari. Ik blijf het het langste vol te houden met m'n eigen vrouw: 24 meter, 75 minuten. Geen verdere gegevens. Geen nare gevolgen aan overgehouden.

En tot slot welk waterdier heeft het meeste indruk op je gemaakt?

Het blijft kreeft: wegens de goeie performance. Ze laten nooit over zich lopen. Zelfs de kleintjes dreigen als je te dicht in hun buurt komt. De grote zijn soms echt een beetje eng. Uit respect eet ik nooit kreeft (behalve als het echt niet anders kan).

Hartelijk bedankt voor de medewerking!!

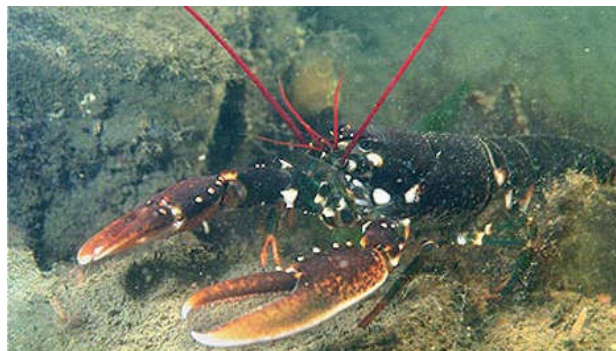
Margreet van Aalst

Kreeft ontploft!

Gelezen in het AD van 9 oktober 2009

SWANAGE - De kreeft Lionel heeft tot de laatste snik zijn huis verdedigd. "Verhuizen? Over mijn lijk!", moet het schaaldier gedacht hebben. En dat is precies wat er gebeurd is.

Lionel had zijn tenten opgeslagen in een onontplofte mijn uit de Tweede Wereldoorlog. Het 270 kilo zware gevaarte lag voor de kust van het Engelse Swanage. Om de scheepvaart vlotter te laten verlopen, werd besloten de mijn tot ontploffing te brengen.

Duikers van de Royal Navy hebben nog geprobeerd om Lionel uit het oorlogstuig te halen, maar de kreeft haalde agressief uit naar de kikvorsmannen. De duikers hadden geen andere keuze dan de mijn en zijn bewoner de lucht te laten invliegen.

"We hebben een minuut stilte gehouden voor Lionel", grapt een woordvoerder van de kustwacht. "Het is spijtig maar uitgesloten dat hij de ontploffing heeft overleefd". Volgens expert Fiona Smith heeft de kreeft tot elke prijs zijn territorium willen verdedigen.

400ste en 300ste: feestjes!

Buiten wordt het steeds herfstiger, maar we kunnen nog geen afscheid nemen van de woensdagavond duikjes, dus doen we dat ook niet. We sturen gewoon elke week weer een woensdagavond-duikafspraak naar de Yahoo-groep. Het werkt, iedereen komt trouw duiken. Eén dezer woensdagavonden zal iemand wel roepen dat het gekkenwerk is en moeten we toch weer aan het baantjes trekken geloven.

De Zeelandbrug staat vaak op het duikprogramma. De werkzaamheden komen steeds dichterbij en zolang het nog kan genieten we van deze bijzondere duikstek. Afgelopen weken waren er zelfs twee feestjes onder de brug!

Op 23 september maakte Erik Veerhoek zijn 400ste duik en op 30 september deed Marcel Jobse voor de 300ste keer zijn duikpak aan. Dat is het pak wel aan te zien ook, maar dit terzijde.

Deze heuglijke feiten werden uiteraard gevierd met koek, taart, hapjes en warme

choco. Yolanda, die duidelijk haar roeping als banketbakster heeft gemist, had voor Marcel een mooie blauwe taart met schildpad gebakken, ondanks de kleur smaakte hij niet naar smurfen maar was erg lekker.

Tijdens deze jubilea-duiken werden weer leuke dingen gezien: veel baby-sepiaatjes (een heel kleintje ging op Marcel z'n vinger zitten!), pijlintvissen, zeenaalden, zeedonderpaden en een mooie wijde mantel.

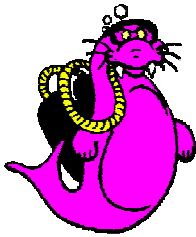
Mathilde Matthijsse;
foto's Erik Veerhoek en Mathilde Matthijsse

De vullerslijst

De onderstaande personen zijn graag bereid om flessen te vullen. Schroom niet om te bellen, de compressor staat er voor ons allemaal! Maak tijdig een afspraak met een van hen. Als je favoriete vuller niet te bereiken is, probeer je gewoon een ander.

Renaat.

Renaat Burggraeve
Marco Collignon
Kees Glas
Leon Joosse
Kees Jan Lastdrager
Roel van der Mast

Henk Betlem
Marian Roos
Bert Schreurs
Frans Spoor
Benny vd Steen
Erik Veerhoek
Harm Verbeek

Mutaties DTZ per 1 okt 2009

Inschrijving:
Cees Deijnen

Hartelijk welkom!

Agenda

- Wo 4 nov Intro persluchtduiken,
zwembad 20:15 uur
- Ma 16 nov Deadline december-
Luchtbel**
- Wo 9 dec Intro persluchtduiken,
zwembad 20:15 uur
- Vr 1 jan NieuwJaarsSnorkeltocht,
Boulevard Evertsen,
Vlissingen**
- Vr 8 t/m zo 10 jan Aqua 2010, 1ste grote
Belgische duikbeurs,
Mechelen; www.aqua2010.be
- Za 23 t/m 30 jan Boot 2010, Düsseldorf
- Za 6 t/m zo 7 feb Duikvaker 2010, Houten

